

2018: Literatura a dokument. Literatura jako dokument.

Studentská literárněvědná konference

Datum: 19. a 20. dubna - apríla 2018

Místo: zasedací místnost Sdružení moravských pracovišť AV ČR, Čechyňská 19, Brno

Dokumenty, ať už psané, obrazové nebo audiovizuální, jsou svými příjemci vnímány jako autentický doklad o určitém fenoménu či skutečnosti a z této podstaty se vždy pojí s konkrétním prostředím a dobou. U „kvalitní“ literatury a umění vůbec je naopak jednou z jejich často oceňovaných a vyzdvižovaných hodnot nadčasovost či univerzálnost, jakkoli je vždy připomenuto, že žádný umělecký text neexistuje ve vzduchoprázdnu a nefunguje zcela nezávisle na svém kontextu. Jaké svědectví nám tedy literatura podává o své epoše, o svém autorovi, čtenáři nebo o sobě samé? Skrývají se v textech stopy onoho hegelovského ducha doby? A pokud ano, na základě čeho jsme schopni tato skrytá svědectví dešifrovat? Některé literární žánry typu kronik nebo pamětí pak vznikaly a vznikají primárně s ambicí zachytit to, co bylo, či předat nějaký odkaz budoucím generacím. Stejně tak se v mnoha uměleckých manifestech a programech autoři hlásí k ideji postihovat „témata dneška“. Jak se však tyto intence v konkrétních dílech projeví? Má jinou dokumentární a vypovídací sílu literatura tzv. vysoká než pokleslé populární čtivo či spíš právě naopak nebo toto rozdělení v dané věci nehraje roli? Moderní a současná literatura navíc s dokumenty, archivními prameny, deníkovými záznamy, dopisy nebo publikovanými novinovými články často pracuje zcela záměrně a přiznaně, mnohdy se tyto materiály stávají i samotnou součástí románů a básní. Snaží se tak autoři vyvolat ve čtenáři dojem četby nefikčního textu? Nebo má přítomnost dokumentu uměleckému dílu dodat na vážnosti, podpořit iluzi reálného, posílit jeho autenticitu? V neposlední řadě se také literatura stává předmětem bádání historických věd. Jak s uměleckými a beletristickými texty historie pracuje a v čem se od ní literární věda může inspirovat? A jaké metodologické přístupy naopak mohou historikové převzít od literárních vědců?

V rámci sedmnáctého ročníku Studentské literárněvědné konference, jejímž tématem jsou právě různé aspekty vztahu mezi literaturou a dokumentem, se zaměříme alespoň na některé z naznačených otázek a pokusíme se zmíněné souvislosti hlouběji prozkoumat.

Navržené tematické okruhy:

1. Nadčasovost a efemérnost literárních textů; próza, poezie a drama jako dokument doby.
2. Literatura jako historický pramen.
3. Autentické dokumenty v literatuře, problematika autenticity v uměleckém díle.
4. Metodologické a teoretické přístupy (nový historismus, výzkumy vztahu mezi fikcí a historickou narací).